

Vejolaš dronauhkki

Maid dagat, juos oaččut várradieđáhusa dronauhkis dehe gávnnat gahččan drona?

Eiseválddit sáhttet addit várradieđáhusa, juos dilli uhkida heakka, dearvašvuoda dehe fuopmášahtti ládje opmodaga. Várradieđáhus dronauhkis addojuvvo viiddes guvlui, daningo dronaid jođánis johtima lea váttis noahkut. Dronat sáhttet leat eanet ja dat sáhttet leat viiddes guovllus.

Eiseválddit dahket duojárui uhkkeárvoštallamiid dieđu vuodul, mii lea oažžumis. Várradieđáhus vuodđuduvvá dán uhkkeárvoštallamii. Várre lea dalle duodalaš. Einnostanmeahttunvuoda dihte álbmoga ferte váruhit ovddalgihtii, vai juohkehaš háhppeha sirdásit sissajiide.

Doahttal eiseválddiid rávvagiid ja sirdás sissajiide. Eiseválddit ávžžuhit dronauhkkeidiliin olbmuid suddjet iežaset vistti sissajiide, daningo olgun lihcadeapmi ii vealtameahttumit leat dorvvolaš. Vejolaš bávkkanasat sáhttet dagahit deatta- ja moallováikkhusaid, goas vistti sisa iežas suddjen lea earenoamáš dehálaš. Gažaldat lea juohkehačča iežas dorvvolašvuodas. Suddjema áigi lea dávjá oanehaš, jáhkehahttuvuoda mielde dušše muhtin diimmu. Eiseválddit sáhttet addit lasi rávvagiid ja dárkkit dieđuid dilis muhtin áigge geahčen.

Juos oaččut várradieđáhusa dronas, mii soaitá leat várálaš, doaimma ná:

Sirdás sissajiide.

Juos don leat sissajiin,

- biso sissajiin, eret lásiid ja uvssaid lahka.
 - Sissajiin gánnáha orrut vistti gaskaosiin lanjas, mas leat assás seainnit.

Juos leat fievrre siste,

- vuolgge fievrre eret ja ohcal sissajiide.
 - Fievrovuoddjis lea ovddasvástádus das, ahte bissehuvvon fievrre ii háitte alárbmáfievrreid.

Juos it beasa sissajiide,

- oza nu suoddjás báikki go vejolaš, mas don leat seinniid dehe eará áruid suojjis.
 - Juos don leat meahcis ja fuobmát drona, suddje iežat vejolašvuodaid mielde eatnangierraga vulobeallái, ovdamearkka dihte goivvohakkii dehe roggái.

Olgun lihcadeapmi várradieđáhusas namuhuvvon guovllus sáhtta leat várálaš, nu ahte lea dehálaš vealtit olgun lihcadeami ja suddjet iežas sissajiide. Várradieđáhus lea vuommis nu oanehis áiggi go vejolaš, vai dan dagahan árut servodahkii bissot nu unnin go vejolaš.

Juos barggat servodaga dáfus krihtalaš barggus ja don galggat vuolgit bargui, doahttal iežat bargoaddi gohččosa ja ordnedemiid. Čielggat iežat bargoaddis, mot iežat bargosajis galgá doaimmat várradilis.

Eiseváldi diediha várradieđáhusain, go várra lea meaddel.

Go várra lea meaddel, das diedihuvvo seamma kanálain go main várradieđáhus lea vuohččan addojuvvon. Várradieđáhus almmustuhttojuvvo 112 Suomi -áppas, rádios, deaksta-tv siiddus 112 sihke dárbbu mielde televišuvnnas. Várradieđáhus almmustuhttojuvvo dasa lassin ovdamearkka dihte Yle-áppas, fierbmesiidduin 112.fi, pelastustoimi.fi (gádjundoaibma.fi), yle.fi ja Heahteguovddášlágádusa Facebook-siidduin.

Juos váras lea diedihuvvon čuojahemiin álbmotčerggoniin almmolaš várramearka, addojuvvo go várra lea meaddel minuhta guhkkosaš várra meaddel -jietnamearka.

Mot dagan, juos gávnnan gahččan drona?

Juos gávnnat eatnamis navdojuvvon drona dehe dan osiid, **doaimma seamma ládje go gávnnálit vejolaš bávkkanasa.**

- **Ale mana lahka dehe guoskka dronii.** Dat sáhtta leat vaháguvvan ja sáhtta bávkkehít álkit. Sirdás dorvvolaš gaskka (unnimusat 150 mehtera) geahčai.
- **Čuojat 112** ja diedit áššis heahteguovddáži. Vástit heahteguovddášfávta gažaldagaide ja doaimma iežat oažžun rávvagiid mielde.
- **Váru earáid, geat leat vejolaččat lahka.** Vikka eastit, ahte giige ii beasa dingga lahka.
- **Ale juoge iežat sajádaga dehe gova dronas** sosiálalaš medias.

Maid dagan, juos oainnán dehe gulan drona?

- Vaikko virggálaš váruhus ii livčče addojuvvon, de gánnáha árvoštallat dili ja **doahttalit várrugasvuoda.**
- Ale lahkón drona dehe geahččal čielggadit dan álgovuodu ieš. Čuovo dili dorvvolaš gaskka (unnimusat 150 mehtera) geahčen.
- Suddje iežat sissajiide earenoamážit dalle, juos du fuobmán drona orru stádismeahttun dehe girdá vuollin.
- Vealtte jalgadasaid drona lahkasis. Suddje iežat meahcis vejolašvuodaid mielde eatnangierraga vulobeallái.
- Go don leat dorvvolaš báikkis, **de čuovo eiseváldiid gaskkusteami.**
- **Čuojat heahtenummárii 112, juos**
 - dagat áiccastaga dronas guovlluin, main girdin lea gildojuvvon
 - drona girdá dehálaš čuožáhaga lahka, dego: fápmorusttet, girdišillju, hámman, čáhceráidnenrusttet, stuora diehtjohtolat- dehe eiseváldevisti
 - gávnnat eatnamii gahččan drona.
- **Ale čuojat heahtenummárii jearahan- dehe didoštallanulbmilis.**

Ráhkkanepmi dronadiliide

Mot don sáhtát ráhkkanit ovddalgihtii?

Várradieđáhusat bohtet jodánit, nu ahte ferte diehtit, mot dilis bargojuvvo. Vai du lagamuččat máhttet doaibmat, pláne iežat bearrašiin, fulkkiiguin ja eará lagas olbmuiguin ovddalgihtii mot sierra várradiliin bargojuvvo.

Fuolat das, ahte iežat ja lagamuččaidat mátketelefovnaide lea láddejuvvon 112 Suomi -áppa. Atte lobi visot áppa bivdin dieđuide, vai oaččut várradieđáhusa, go leat várraguovllus. Raba áppa jeavddalaččat ja beaivát áppii odđa veršuvnna.

Lassidiehtu 112 Suomi -áppas:

<https://112.fi/112-suomi>

Čielggat iežat bargoaddiin, mot bargosajistat bargojuvvo várradilis.

Visteeaiggáda ja dan háldejeaddji sihke doaimmahárjeheaddji ráhkkaneapmi

Orrunvisttiid lassin oahppolágádusain, dikšunlágádusain sihke eará almmolaš visttiin ja juohke bargosajis galgá plánejuvvot, mot čuožáhagas ráhkkanuvo várradiliide ja mot dalle bargojuvvolii.

Iešdoaimbi ráhkkaneami geatnegasvuodát gusket buot visttiid ja doaimmahárjeheddjiid, vaikko gádjunplána ráhkkadangeatnegasvuohhta ii guoskka buot visttiid.

Čuožáhagain, main lea geatnegahtton gádjunplána, doaimmamálliid plánen sierralágán várradiliide lea gádjunplána oassi (Gádjunláhka 379/2011, 15 §).

14 § Iešdoaimbi ráhkkaneapmi

Visteeaiggát ja háldejeaddji sihke doaimmahárjeheaddji galget oasisteaset

1. eastadit dollabuolliid buolláma ja eará várradiliid šaddama;
2. ráhkkanit olbmuid, opmodaga ja birrasa suddjemii várradiliin;
3. ráhkkanit dollabuolliid jáddadeapmái ja eará dakkár gádjundoaimbajuiide, maidda dat iešoaivves bastet;
4. riepmat doaimbajuiide vuolgima dorvvasteami várás dollabuolliin ja eará várradiliin sihke doaimbajuiide gádjundoaimma álkidahttima várás (Gádjunláhka 379/2011)